

Sygn. akt III U 217/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 września 2015 r.

Sąd Okręgowy w Łomży III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący : SSO Jolanta Pardo

Protokolant : st. sekr. sąd. Małgorzata Olszewska

po rozpoznaniu 8 września 2015 r. w Ł.

sprawy A. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B.

o emeryturę

na skutek odwołania A. S.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B.

z 27 kwietnia 2015 r. Nr (...)

- 1. zmienia zaskarżoną decyzję i przyznaje A. S. prawo do emerytury nauczycielskiej od 01 marca 2015 r.;***
- 2. stwierdza odpowiedzialność organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji o przyznaniu prawa do świadczenia.***

Sygn. akt III U 217/15

UZASADNIENIE

Decyzją z 27.04.2015 r. (Nr (...)) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B., powołując się na przepisy ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych 9Dz.U. z 2013 r., poz. 1440 ze zm.) oraz przepisy ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela 9Dz.U. z 2014 r., poz. 191) ***odmówił A. S. prawa do emerytury nauczycielskiej.***

W uzasadnieniu Zakład Ubezpieczeń Społecznych powołał treść art. 88 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela i wskazał, że pomimo iż wnioskodawczyni złożyła wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w OFE za pośrednictwem ZUS na dochody budżetu państwa, udowodniła 30-letni okres ubezpieczenia oraz 20 lat wykonywania pracy w zawodzie nauczyciela, to jednak brak jest podstawy do przyznania świadczenia, ponieważ umowa o pracę została rozwiązana z upływem terminu na jaki zastała zawarta.

Odwołanie od decyzji ZUS wniosła A. S.. Decyzję zaskarżyła w całości i wniosła o jej zmianę poprzez przyznanie jej prawa do emerytury od dnia ponownego złożenia wniosku tj. od 20.03. (...). Decyzji zarzuciła błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę rozstrzygnięcia, iż w dniu składania wniosku spełniła wszystkie przesłanki konieczne do przyznania jej prawa do emerytury nauczycielskiej, łącznie z prawidłowym rozwiązaniem stosunku pracy z dnia 31 sierpnia 2011 r. z Zespołem (...) w P.. Wskazała, że w dacie złożenia wniosku o emeryturę nauczycielską

wykonywała pracę nauczycielską na podstawie kolejnego stosunku pracy, co nie powinno mieć wpływu na możliwość nabycia przez nią uprawnień emerytalnych z art. 88 ust. 1 Ustawy z 1982 r. Karta Nauczyciela.

W uzasadnieniu wskazała, iż stanowisko ZUS jest niezgodne ze zgromadzonym w postępowaniu materiałem dowodowym, gdyż organ rentowy nie odniósł się do dokumentów dostarczonych wraz poprzednim wnioskiem o emeryturę z 05.05.2012 r. Zgodnie ze świadectwem pracy z Zespołu (...) w P., stosunek pracy został rozwiązany na podstawie art. 20 ust. 1 pkt 2 Ustawy Karta Nauczyciela. Wskazała, że wówczas decyzja ZUS była odmowna ze względu na fakt, że w dacie złożenia wniosku była osobą prowadzącą działalność gospodarczą. Podała, że ponownie złożyła wniosek o emeryturę 20.03.2015 r. Spełniła wszystkie niezbędne warunki do otrzymania świadczenia emerytalnego. Legitymuje się 30-letnim stażem zatrudnienia i 20-letnim okresem pracy nauczycielskiej. Podniosła, że w przypadku ubezpieczonych urodzonych po 31.12.1948 r. a przed 01.01.1969 r. warunek rozwiązania pracy na swój wniosek nie musi być spełniony do 31.12.2008 r. i może on ziścić się po tej dacie. Podała, że jej stosunek pracy z Zespołem (...) w P. został rozwiązany 31.08.2011 r. zgodnie z treścią art. 20 ust. 1 pkt 2 ustawy Karta Nauczyciela, a zatem spełniła kolejny warunek do otrzymania emerytury nauczycielskiej. Okoliczność, że po rozwiązaniu stosunku pracy, za to w dacie złożenia wniosku o emeryturę pracowała na podstawie kolejnego stosunku pracy, nie wpływa na możliwość nabycia przez nią uprawnień emerytalnych na podstawie art. 88 ust. 1 ustawy Karta Nauczyciela. Na poparcie swego stanowiska powołała wyrok Sądu Najwyższego z 25.06.2009 r., sygn. I UK 16/09 oraz wyrok Sądu Najwyższego z 16.06.2009 r., sygn. I UK 5/09.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych wniósł o jego oddalenie i o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego. Powołując treść art. 88 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela wskazał, że organ rentowy odmówił prawa do świadczenia ponieważ ostatni stosunek pracy odwołującej się nie został rozwiązany w okolicznościach wskazanych w cytowanym przepisie, ale ustał w upływie okresu, na jaki została zawarta umowa.

Bezspornie A. S. urodziła się (...)

W okresie od 01.09.1988 r. do 31.08.2011 r. A. S. pracowała w Publicznej Szkole Podstawowej w P.. Stosunek pracy ustał w wyniku rozwiązania zgodnie z treścią art. 20 ust. 1 pkt 2 Ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (świadectwo pracy k. 28).

W dniu 05.07.2012 r. złożyła wniosek o emeryturę i wniosła o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa (wniosek k. 1-2). Na skutek rozpoznania wniosku organ rentowy, na dzień 31.12.2008 r., uwzględnił ubezpieczonej staż pracy w łącznym wymiarze 30 lat, w tym 20 lat pracy w zawodzie nauczyciela. Jednocześnie organ rentowy uznał, że ubezpieczona nie spełniła warunków do otrzymania świadczenia, ponieważ w dacie złożenia wniosku nie była nauczycielem. Decyzją z 12.11.2012 r. organ rentowy odmówił wnioskodawczyni prawa do emerytury nauczycielskiej (decyzja k. 67). W dniu złożenia wniosku o emeryturę wnioskodawczyni prowadziła działalność gospodarczą (k. 48).

Decyzja Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z 12.11.2012 r. nie została zaskarżona.

W dniu 20.03.2015 r. A. S. złożyła następny wniosek o emeryturę nauczycielską i wniosła o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa (wniosek k. 1-4). Decyzją z 27.04.2015 r. – obecnie zaskarżoną – organ rentowy również odmówił wnioskodawczyni prawa do świadczenia z uwagi na fakt, że stosunek pracy ustał z upływem terminu na jaki została zawarta umowa (k. 32). Przed złożeniem wniosku w okresie od 09.03.2015 r. do 23.03.2015 r. A. S. pracowała w Gimnazjum im. prof. A. P. w D.. Stosunek pracy ustał z upływem terminu na jaki została zawarta umowa, tj. na podstawie art. 30 § 1 pkt 4 kp (świadectwo pracy k. 17).

Powyższe ustalono na podstawie akt ZUS.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 88 ust. 1 w zw. z art. 88 ust. 1a i art. 88 ust. 2a ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (Dz.U. z 2014 r., poz. 191 t.j.) nauczyciele mający trzydziestoletni okres zatrudnienia, w tym 20 lat wykonywania pracy w szczególnym charakterze mogą - po rozwiązaniu na swój wniosek stosunku pracy - przejść na emeryturę (ust. 1). Nauczyciele spełniający warunki określone w ust. 1 mogą przejść na emeryturę również w wypadku rozwiązania stosunku pracy lub wygaśnięcia stosunku pracy w okolicznościach określonych w art. 20 ust. 1 ustawy (ust. 1a). Prawo do emerytury, o której mowa w ust. 1, bez względu na wiek, mają także nauczyciele urodzeni po dniu 31.12.1948 r. a przed dniem 01.01.1969 r., którzy spełnili warunki do uzyskania emerytury, określone w ust. 1, w ciągu dziesięciu lat od dnia wejścia w życie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 1440, 1717 i 1734), z wyjątkiem warunku rozwiązania stosunku pracy, oraz nie przystąpili do otwartego funduszu emerytalnego albo złożyli wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, na dochody budżetu państwa (ust. 2a).

Z literalnego brzmienia cytowanego przepisu wynika jednoznacznie, że dla przyznania prawa do emerytury nauczycielskiej koniecznym jest spełnienie łącznie wszystkich wymienionych warunków, w tym rozwiązania stosunku pracy na wniosek nauczyciela lub rozwiązania stosunku pracy w okolicznościach wskazanych w art. 20 ust. 1 ww. ustawy.

Z przepisów ustawy nie wynika natomiast, aby warunkiem zastosowania omawianej regulacji było wykonywanie przez osobę zainteresowaną pracy nauczyciela bezpośrednio przed zgłoszeniem wniosku o emeryturę. Wprawdzie przepis art. 88 Karty Nauczyciela wskazuje, iż prawo przejścia na emeryturę przysługuje nauczycielowi, jednak takie sformułowanie stanowi swoisty skrót pojęciowy. Termin „nauczyciel”, w tym przepisie odnosi się do osoby, która wykonywała pracę nauczyciela w rozumieniu przepisów Karty Nauczyciela. Osoba taka nie traci tego statusu po ustaniu stosunku pracy i podjęciu zatrudnienia w innym zawodzie. W tym miejscu warto wskazać na wyrok Sądu Najwyższego z 11.03.2009 r. (sygn. II UK 239/08, OSNP 2010/19-20/245, Lex nr 519955), w którym Sąd uznał iż nauczyciel urlopowany do pełnienia funkcji z wyboru w związku zawodowym na mocy art. 25 ustawy z dnia 23 maja o związkach zawodowych (t.j. Dz.U. z 2001 r., Nr 79, poz. 854 ze zm.) może przejść na emeryturę na podstawie art. 88 ust. 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela, jeżeli w chwili składania wniosku o to świadczenie nie był już zatrudniony jako nauczyciel ani urlopowany, a po spełnieniu wymagań do świadczenia podjął zatrudnienie na podstawie umowy o pracę. W ww. orzeczeniu Sąd Najwyższy wyjaśnił, że warunek wykonywania pracy nauczyciela bezpośrednio przed zgłoszeniem wniosku o emeryturę nie wynika ani wprost z treści przepisu, ani też nie można go wyprowadzić z celu przepisu. Wniosek o istnieniu tego rodzaju warunku nie ma tym bardziej oparcia w systemie ubezpieczeń społecznych, który nie wyklucza możliwości nabycia uprawnień do świadczeń z różnych tytułów (np. emerytury lub renty), zmiany tytułu pobieranego świadczenia, czy też ustalenia uprawnień do świadczeń po upływie pewnego czasu od chwili ustania zatrudnienia.

W toku postępowania nie było kwestionowane, że A. S. na dzień 31.12.2008 r. posiada wymagany do przyznania prawa do emerytury nauczycielskiej 30-letni staż pracy, w tym 20-letni okres pracy nauczycielskiej w rozumieniu Karty Nauczyciela. Wniosła również o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa. Poza sporem pozostawała również okoliczność, że z dniem 31.08.2011 r. rozwiązany został z nią stosunek pracy w okolicznościach określonych w art. 20 ust. 1 Ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela. W tych okolicznościach, mając na uwadze powyższe fakty, decyzję organu rentowego uznać należało za nieprawidłową. Bez znaczenia bowiem jest okoliczność, że pod rozwiązaniem stosunku pracy na stanowisku nauczyciela w Publicznej Szkole Podstawowej w P., odwołująca się była zarejestrowana jako osoba bezrobotna, a następnie prowadziła działalność gospodarczą. Pomimo podjęcia pracy w ramach własnej działalności, odwołująca się nie utraciła statusu nauczyciela w rozumieniu Karty Nauczyciela. Na dzień 31.12.2008 r. spełniła zatem wszystkie przesłanki do przyznania jej prawa do emerytury nauczycielskiej, za wyjątkiem warunku rozwiązania stosunku pracy, który to stosunek pracy został rozwiązany z dniem 31.08.2011 r.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Okręgowy uznał że odwołującej się przysługuje prawo do emerytury nauczycielskiej na podstawie art. 88 ust. 1 w zw. z art. 88 ust. 1a i art. 88 ust. 2a ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (Dz.U. z 2014 r., poz. 191 t.j.).

Z tych przyczyn na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmieniono zaskarżoną decyzję i przyznano A. S. prawo do emerytury nauczycielskiej od 01.03.2015 r. tj. od miesiąca w którym zgłoszono wniosek o to świadczenie, zgodnie z art. 129 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Na podstawie art. 118 ust. 1a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych stwierdzono odpowiedzialność organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji o przyznaniu prawa do świadczenia. W sprawie nie zaistniały żadne okoliczności usprawiedliwiające organ rentowy, który wydał decyzję niezgodną z prawem odmawiając A. S. przyznania prawa do świadczenia.